

IZVJEŠTAJ O RADU SEKTORA ZA FINANSIJSKO OBAVJEŠTAJNE POSLOVE UPRAVE POLICIJE U 2020. GODINI

Mart 2021. godine

SADRŽAJ

Uvod	4
1. Aktivnosti Sektora u području prevencije	5
1.1. Strateški okvir	6
1.2. Normativne aktivnosti	6
2. Aktivnosti SFOP-a u 2020	8
2.1. Inicijative za formiranje predmeta na osnovu prijave sumnjivih i gotovinskih transakcija	10
2.2. Privremena obustava transakcija	13
2.3. Praćenje finansijskog poslovanja klijenta u kontinuitetu	14
3. Međunarodna saradnja	15
3.1. Saradnja sa stranim FOS	15
3.2. Saradnja sa inostranim policijskim službama posredstvom međunarodne policijske saradnje	17
3.3. Aktivnosti u odnosu na prijem i članstvo u EGMONT grupi	20
3.4. Komitet SE za evaluaciju primjene mjera SPNFT	20
3.5. Komitet SE za primjenu Konvencije o pranju, traženju, oduzimanju i konfiskaciji sredstava stečenih kriminalom i o FT	21
3.6. EAG grupa	22
3.7. SIENA	22
3.8. Realizovani projekti i obuke	22
4. Aktivnosti koje se odnose na finansijsko obavještajni informacijski sistem, zaštitu podataka i prevenciju	24
Zaključak	26

SKRAĆENICE

SFOP	Sektor za finansijsko obavještajne poslove
PN/FT	Pranje novca/finansiranje terorizma
ZSPNFT	Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma
FOS	Finansijsko obavještajna služba
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
UP	Uprava policije
SDT	Specijalno državno tužilaštvo
FATF	Financial Action Task Force – Radna grupa za finansijske mjere u borbi protiv pranja novca
NPO	Neprofitne organizacije
CKDD	Centralno klirinško depozitarno društvo
HMRC	Her Majesty's Revenue Customs
NPR	Nacionalna procjena rizika

Godišnji izvještaj o radu Sektora za finansijsko obavještajne poslove (SFOP) kao Finansijsko obavještajne jedinice (FOJ) Crne Gore, obuhvata aktivnosti iz djelokruga rada Sektora u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma u 2020. godini. Naime, nekadašnji Sektor za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma je novim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave policije, koji je usvojen u martu 2021. godine, preimenovan u Sektor za finansijsko obavještajne poslove.

Krivično djelo pranje novca je jedno od najsloženijih krivičnih djela, kako u pogledu otkrivanja tako i u pogledu procesuiranja, odnosno pribavljanja dokaza koji potkrepljuju postojanje osnovane sumnje da je izvršeno ovo krivično djelo. Način izvršenja, te karakter izvršilaca ovog krivičnog djela opravdava da se ono svrsta u djela tzv. bijelog okovatnika. To samo ukazuje da je način izvršenja djela izuzetno složen, a njegovi izvršiocci su nerijetko profesionalci u tom poslu.

Iako Crna Gora ne spada u visokorizične zemlje iz koje se finansira terorizam, naša finansijsko-obavještajna jedinica mora da prati trendove i radi na podizanju svijesti obveznika kako bi se svaki pokušaj ovih aktivnosti blagovremeno suzbio.

SFOP Crne Gore je operativno nezavisna u radu, kao i u primjeni ovlašćenja prilikom vršenja poslova utvrđenih Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma („Službeni list CG“ br. 33/14, 44/18 i 73/19).

Samostalnost u donošenju odluka u odnosu na način formiranja predmeta, njihovu analizu, kao i dalje dostavljanje zagarantovana je zakonom.

Promjena modela finansijsko obavještajne jedinice u Crnoj Gori iz administrativnog u policijski tip, prije nešto više od dvije godine izazvala je gubitak članstva u Egmont grupi, a time i potrebu ulaganja dodatnih napora da povratimo izgubljeno članstvo u jednoj od najznačajnijih međunarodnih institucija.

U skladu sa odlukom Šefova finansijsko obavještajnih službi 4. novembra 2020. godine, SFOP je odlukom EGMONT-a ponovo član najveće svjetske mreže finansijsko-obavještajnih jedinica.

Navedenim članstvom SFOP je omogućena razmjena finansijsko obavještajnih podataka sa 165 finansijsko obavještajnih službi iz cijelog svijeta. Postupak prijema SFOP u članstvo u Egmontu ostvaren je za svega 11 mjeseci od datuma apliciranja.

U ovom izvještaju su prikazani statistički podaci koji se odnose na broj formiranih predmeta sa sumnjom na pranje novca i finansiranje terorizma; broj izvještaja o sumnjivim i gotovinskim transakcijama primljenih od banaka i drugih obveznika; inicijativa sa sumnjom na pranje novca i finansiranje terorizma primljenih od drugih nadležnih organa i stranih finansijsko-obavještajnih službi.

Osim toga, u izvještaju je dat pregled saradnje ostvarene sa drugim nadležnim organima na nacionalnom i međunarodnom nivou, uključujući podatke o broju predmeta koji su dostavljeni na dalje postupanje u cilju utvrđivanja postojanja krivičnog djela pranje novca, finansiranje terorizma ili pak nekog drugog predikatnog krivičnog djela.

1. AKTIVNOSTI SEKTORA U PODRUČJU PREVENCIJE

SFOP na području prevencije u kontinuitetu vrši poslove praćenja usklađenosti nacionalnog zakonodavstva i iniciranje izmjena zakonodavstva u skladu sa prepoznatim nedostacima i međunarodnim standardima u oblasti pranja novca i finansiranja terorizma. Takođe, vrše se i poslovi pripremanja programa i realizacija obuka zaposlenih u nadležnim organima i kod obveznika, u dijelu primjene zakona i procedura.

Ključni elementi preventivnog djelovanja su mjere i radnje koje preduzimaju obveznici, i to: banke i druge finansijske institucije, pošte, osiguravajuća društva, priređivači igara na sreću, revizori, advokati, notari, privredna društva koja se bave prometom nekretnina, motornih vozila i dr. obveznici¹. Njihov zadatak je da kroz primjenu mjera i radnji propisanih zakonom, spriječe korištenje finansijskog i nefinansijskog sektora u svrhe pranje novca i finansiranja terorizma.

Sa druge strane, nadležni nadzorni organi, kontrolišu primjenu propisa o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma kod obveznika, te na taj način osiguravaju pravilnu primjenu propisa i funkcionisanje sistema u ovom dijelu (Centralna banka Crne Gore, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Komisija za tržište kapitala, Agencija za nadzor osiguranja, Uprava za inspekcijske poslove, Poreska uprava, Advokatska komora Crne Gore, Notarska komora Crne Gore, Ministarstvo unutrašnjih poslova).

Takođe, rad drugih nadležnih organa je od suštinske važnosti za prevenciju, prije svega nadležni carinski organ koji kontroliše prenos gotovine preko državne granice. Imajući u vidu sve veće trendove prenosa novca u kešu kako u svrhe pranja novca tako i u svrhe finansiranja terorizma, bez sumnje je veliki značaj koji ovaj organ ima. dostavljajući podatke o prenošenju novca i drugih vrijednih predmeta preko državne granice.

Informacije o podacima, obavještenja o sumnjivim transakcijama, kao i svi drugi podaci, informacije i dokumentacija koje finansijsko-obavještajna jedinica prikupi u skladu sa ZSPNFT, označavaju se odgovarajućom oznakom stepena tajnosti i ne mogu se dostavljati trećim licima na uvid.

1.1. Strateški okvir

U cilju sveobuhvatnog sagledavanja sistema sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma u Crnoj Gori, izrađena je Nacionalna procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma. Važno je istaći da je izrada ovog dokumenta obaveza svih država, a shodno FATF Preporuci broj 1. Ovo je druga procjena rizika koja je izrađena u Crnoj Gori, po metodologiji Svjetske banke, a u izradi je učestvovalo osam radnih grupa

¹ član 4 ZSPNFT

u koje je bilo uključeno 84 predstavnika iz 25 institucija. Radom ovog tima koordinirao je SFOP, a dokument je usvojen od strane Vlade Crne Gore 15. oktobra 2020. godine.

NPR obuhvata analizu podataka prikupljenih za period 2014-2019. godine i daje procijenu stepena izloženosti pojedinačnih sektora i sistema u cjelini, pranju novca i finansiranju terorizma. Takođe, NPR ukazuje i koja su to krivična djela čijim izvršenjem se ostvaruje protivpravna imovinska korist najrizičnija za pranje novca. Ova procjena rizika omogućava nam da sagledamo stanje sistema za borbu protiv pranja novca na realan način, te shodno tome usmjerimo finansijske, tehničke i ljudske resurse, kako bi imali efikasan sistem. Osim procjene rizika, dokument sadrži i akcioni plan sa mjerama propisanim za nadležne organe iz sistema sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma koje je potrebno preduzeti kako bi se uticalo na prevazilaženje ili smanjenje utvrđene ranjivosti, a koje će u krajnjem smanjiti stepen rizika.

1.2. Normativne aktivnosti

SFOP u kontinuitetu doprinosi poboljšanju normativnih okvira, kako bi se stvorio optimalan ambijent za primjenu standarda efikasne borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma.

Crna Gora je započela sa uspostavljanjem sistema sprječavanja pranja novca u 2004. godini donošenjem prvog Zakona o sprječavanju pranja novca. Tokom godina uloženi su veliki naponi kako bi se zakonodavni okvir u ovoj oblasti kontinuirano nadograđivao i usklađivao sa međunarodnim standardima, prvenstveno kriminalizacijom pranja novca u Krivičnom zakoniku i izmjenama i dopunama ZSPNFT i relevantnih podzakonskih akata. Po mišljenju profesionalaca uključenih u sistem sprječavanja pranja novca, kao i izvještaja MONEYVAL-a, Evropske komisije i izvještaja i analiza datih od strane nadležnih državnih organa Crne Gore, zaključak je da u Crnoj Gori generalno postoji veoma dobar normativni okvir, kao i administrativni kapaciteti za njegovo sprovođenje.

U toku 2020. godine, pripremljena stručna osnova za izradu sledećih pravilnika:

- Pravilnik o načinu rada ovlašćenog lica, načinu sprovođenja unutrašnje kontrole, čuvanju i zaštiti podataka, načinu vođenja evidencija i osposobljavanju zaposlenih koji je Ministarstvo unutrašnjih poslova donijelo („Službeni list CG“, broj 71/20 od 16.07.2020.godine);
- Pravilnik o načinu vođenja registra stvarnih vlasnika, prikupljanju, unosu i rokovima unosa i ažuriranju podataka koji se vode u registru i načinu pristupa tim podacima koji je Ministarstvo unutrašnjih poslova donijelo (Sl.list CG br.127/20 od 29.12.2020.godine);
- Pravilnik o uslovima i načinu dostavljanja podataka o gotovinskim transakcijama u iznosu od najmanje 15.000eura i sumnjivim transakcijama, koji je dostavljen Ministarstvu unutrašnjih poslova radi donošenja;
- Pravilnik o indikatorima za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija.

Dostavljene su sugestije na Nacrt zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama, u vezi uloge SFOP-a u postupku primjene restriktivne mjere - ograničenje raspolaganja i

sticanja sredstava i/ili druge imovine (zamrzavanje) u skladu sa preporukama FATF-a 6 i 7.

Izrađena je analiza Izvještaja o kontroli obveznika o neusklađenosti sa ZSPNFT, shodno izvještajima koje su dostavili nadzorni organi i s tim u vezi predložene preporuke za poboljšanje usklađenosti sa ZSPNFT.

Na osnovu analize "Procjena regulatornog okvira za nadzor nad određenim nefinansijskim institucijama i profesijama" koju je realizovao Savjet Evrope i Izvještaja za procjenu pravnog i regulatornog okvira za NPO u Crnoj Gori kako bi se osiguralo da se NPO ne zloupotrebljavaju od strane terorističkih organizacija, u vezi sa preporukama FATF-a 8 i 28, koji je realizovao GIZ, izdvojene su preporuke koje treba da se implementiraju u novi ZSPNFT.

Izrađena je analiza efikasnosti i efektivnosti obveznika, shodno obavezama propisanim ZSPNFT.

Na osnovu Zakona o klasifikaciji djelatnosti, prepoznati su obveznici (izdvojene šifre pretežne djelatnosti) po ZSPNFT.

2. AKTIVNOSTI SFOP-A U 2020. GODINI

U ovom Sektoru, tokom 2020.godine, ukupno je formirano **463 predmeta**. Navedeni predmeti su otvoreni na osnovu: prijavljenih sumnjivih transakcija, na inicijativu drugih državnih organa, na osnovu analize i procjene Sektora, kao i na osnovu zahtjeva dobijenih od stranih finansijsko obavještajnih službi.

Dakle, detaljna struktura formiranih predmeta, iniciranih od strane: obveznika, državnih organa, SFOP-a i stranih FOS-ova u 2020. godine, data je u sljedećoj tabeli:

OBVEZNICI -UKUPNO	234
Banke	149
Pružaoци finansijskih uluga (Montenegrotransfers, Mtel, Pošta)	68
Tržište kapitala (brokerske kuće, berze,CKDD)	4
Osiguranje	2
Leasing	3
Profesionalne djelatnosti (advokati,notari)	5
Ostali (računovođe,trgovci..)	3

DRŽAVNI ORGANI - UKUPNO **126**

Državno tužilaštvo **3**

Druge organizacione jedinice u Upravi policije **87**

Uprava carina **7**

Agencija za sprječavanje korupcije **2**

Poreska uprava **1**

Centralna banka **10**

Ministarstvo unutrašnjih poslova **11**

Agencija za nacionalnu bezbjednost **3**

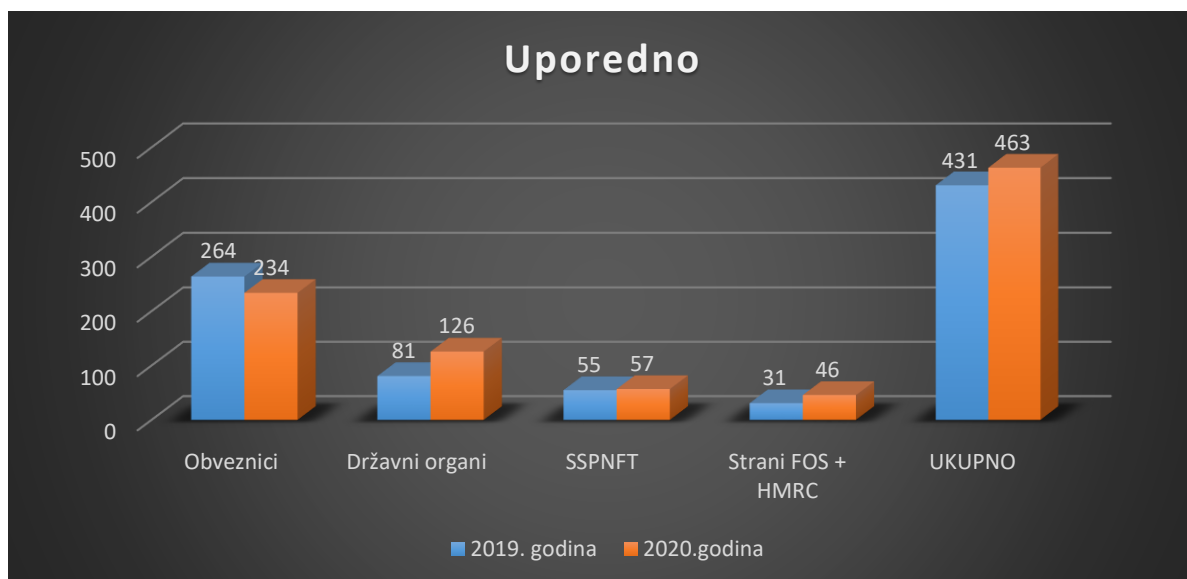
Ministarstvo odbrane **1**

Komisija za tržište kapitala **1**

SFOP **57**

Strani FOS **43**

HMRC **3**

U poređenju sa 2019. godinom kada je formirano ukupno 400 predmeta, u toku 2020. godine te brojke su bile značajno veće: 463 predmeta, što predstavlja povećanje za 15.75%.

Status predmeta na kraju izvještajnog perioda:

2.1. Inicijative za formiranje predmeta na osnovu prijema sumnjivih i gotovinskih transakcija

2.1.1. Prijem sumnjivih transakcija: Banke i drugi obveznici iz člana 4 ZSPNFT, dužni su da transakciju za koju znaju ili sumnjaju da je povezana sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma bez odlaganja, po mogućnosti prije izvršenja transakcije, obavijeste Sektor i u obavještenju navedu razloge za sumnju na pranje novca ili finansiranje terorizma² a u skladu sa Pravilnikom o indikatorima za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija.

Kako je navedeno u tabeli, najveći broj predmeta tokom 2020. godine formiran je na osnovu prijema informacija - sumnjivih transakcija koje se odnose na sumnju na krivična djela pranja novca i finansiranja terorizma od strane obveznika 234 (264)³, što predstavlja smanjenje za 11,36%, zatim na osnovu zahtjeva dobijenih od drugih državnih organa: 126 (81) – povećanje od 55.56%, na osnovu zahtjeva ili informacija dobijenih od stranih finansijsko obavještajnih službi 43 (31), što je povećanje za 38,71% obrade gotovinskih transakcija ali i drugog samostalnog rada otvoreno ukupno 57 (55) novih predmeta. Na osnovu statističkih pokazatelja i uporedne 2019. godine, evidentan je porast broja aktivnosti.

² Član 41 st. 2 i 3 - ZSPNFT

³ Podaci u zagradama su podaci iz Izvještaja o radu za 2019. godinu

2.1.2 Prijem i obrada gotovinskih transakcija – formiranje predmeta na osnovu gotovinskih transakcija: Sektor svakodnevno od obveznika prima izvještaje o gotovinskim transakcijama većim od 15.000 € bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana izvršene transakcije. Navedene transakcije se svakodnevno analiziraju, a na osnovu dostavljenih opisa transakcija i u direktnoj komunikaciji sa obveznicima, dobijaju se precizniji podaci o porijeklu sredstava u navedenim dostavljenim transakcijama. Ukoliko se na osnovu analize redovnih izvještaja procijeni da za neke od transakcija ne postoji podatak o porijeklu sredstava, u Sektoru se može inicirati formiranje predmeta za lica za koja postoji sumnja da su izvršila pranje novca ili finansiranje terorizma.

Tokom 2020. godine, finansijsko - obavještajna jedinica je od poslovnih banaka u Crnoj Gori primila je ukupno 25.951 (34.454) izvještaja o gotovinskim transakcijama, dok je primljenih izvještaja o transakcija iznad 15.000€ bilo 25.443 (33.987).

Ukupan broj prijavljenih transakcija od svih obveznika je 29.869 (38.239), dok je prijavljenih preko 15.000€ bilo 28.886 (37.384).

2.1.3 Nadležni državni organi i druge organizacione jedinice Uprave policije na osnovu pisane i obrazložene inicijative na sumnju za pranje novca i finansiranje terorizma, mogu da zatraže od SFOP-a analizu lica ili transakcija za koje sumnjaju na krivično djelo pranje novca i finansiranje terorizma. Kad SFOP primi ovakve zahtjeve, u skladu sa procedurom za formiranje predmeta, pristupa prikupljanju podataka u vezi sa licima i transakcijama iz zahtjeva. Neophodne podatke prikuplja iz svoje baze podataka (sumnjivih i gotovinskih transakcija), baze podataka Uprave policije (nominalnih baza, baza podataka međunarodne policijske saradnje i baze podataka krim-obavještajne analitike), baze podataka MUP-a, od obveznika, od drugih državnih organa i od stranih finansijsko obavještajnih službi. Nakon sveobuhvatne analize dobijenih podataka, upućuje državnim organima informacije i podatke u vezi sa analizom lica i transakcija iz navedenih predmeta.

Saradnja sa državnim organima u periodu od 01.01. do 31.12.2020. godine

DRŽAVNI ORGANI	Formirani predmeti na inicijativu državnih organa	Obavještenja (inicijativa) od SFOP prema nadležnim državnim organima	Upućeni Zahtjevi za dodatnim informacijama prema drugim organima – organizacionim jed.UP	Upućeni odgovori državnim organima (odgovori i dopunske informacije)
Državno tužilaštvo	2	31		25
Uprava policije (druge org.jedinice)	71	96	63	78
Uprava carina	7	11	6	6
Uprava za nekretnine		17	30	
Centralna banka	9			11
Poreska uprava		17	25	
Ministarstvo unutrašnjih poslova	8	5	3	2
Komisija za tržište kapitala	1	8	1	
Uprava za inspekcijske poslove		1		
Agencija za nacionalnu bezbjednost	3	7		3
Pošta	3	19		
Agencija za sprječavanje korupcije	2	2		2
Ministarstvo odbrane	1			
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva		7		
CKDD		15		
UKUPNO	107	236	128	127

2.1.4 Formiranje predmeta (analiza lica i transakcija), mogu inicirati i strane finansijsko obavještajne službe. Nakon prijema zahtjeva, u skladu sa procedurom pristupa se prikupljanju neophodnih podataka, a zatim i analizi istih od strane službenika ovog Sektora. Ukoliko se na osnovu dobijenih podataka od stranih FOS-ova procijeni da su neka lica ili transakcije povezani sa licima iz baze podataka SFOP ili UP, te da za ista postoji sumnja na pranje novca i finansiranje terorizma, u Sektoru se mogu inicirati novi

predmeti gdje je neophodno dodatno analizirati lica i transakcije i povezati sa postojećim podacima iz baze SFOP-a ili UP.

Na inicijativu stranih finansijsko obavještajnih službi tokom 2020. godine formirana su 43 predmeta.

2.2. Privremena obustava transakcija

Nakon što banka prijavi sumnjivu transakciju prije njenog izvršenja, SFOP može pisanim zahtjevom naložiti obvezniku odnosno poslovnoj banci⁴ da privremeno na 72 sata obustavi realizaciju tj. izvršenje sumnjive transakcije, ukoliko je potrebno preduzeti hitne radnje da bi se provjerili podaci o sumnjivoj transakciji ili licu ili ako SFOP ocijeni da postoje razlozi za sumnju da je transakcija ili lice povezano sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma, Sektor će odmah, bez odlaganja, o istom obavijestiti nadležni organ.

U toku 2020. godine izdato je ukupno **40 naloga za privremenu obustavu** transakcija za **14 fizičkih i 147 pravnih lica**. Ukupan iznos blokiranih sredstava iznosi **3.127.159,41€ i 42.303USD**.

Privremeno obustavljene transakcije tokom 2020. godine

NAREDBE O PRIVREMENOM OBUSTAVLJANJU TRANSAKCIJE	2020
Broj izdatih naloga bankama	40
Broj fizičkih/pravnih lica u nalogima	14 fizičkih lica 147 pravnih lica
Vrijednost blokiranih transakcija	3.127.159,41€ 42.303USD.

2.3. Praćenje finansijskog poslovanja klijenta u kontinuitetu

U toku analitičke obrade, SFOP može naložiti obvezniku - poslovnoj banci da kontinuirano prati finansijsko poslovanje klijenta u vezi sa kojim postoje razlozi za

⁴ član 61 ZSPNFT

sumnju na pranje novca i finansiranje terorizma. Obveznik tj. poslovna banka je dužna da redovno izvještava SFOP o svim transakcijama ili poslovima klijenta koji je obuhvaćen zahtjevom za kontinuirano praćenje. Sprovođenje navedenih mjera može trajati najviše tri mjeseca, a u opravdanim slučajevima trajanje mjera se može produžiti za još tri mjeseca⁵.

Tokom 2020. godine SFOP je izdao 71 nalog za kontinuirano praćenje promjena na računima 22 fizička i 46 pravnih lica, za koje postoji osnov sumnje na pranje novca. Poslovne banke su po osnovu ovih zahtjeva kontinuirano pratile sve poslovne račune lica koja su obuhvaćena kontinuiranim praćenjem i redovno dostavljale podatke, informacije i dokumentaciju Sektoru. Na ovaj način SFOP dobija veoma korisne podatke o daljem kretanju novca na računima klijenta, podatke o namjeri korištenja sredstava na računima kao i sve druge korisne podatke u vezi sa licem i transakcijom. U nekim slučajevima na osnovu kontinuiranog praćenja, a u skladu sa indikatorima za prepoznavanje sumnjivih lica i transakcija, Sektor može pisanim zahtjevom naložiti privremenu obustavu transakcije.

KONTINUIRANO PRAĆENJE	2020.
BROJ IZDATIH NALOGA BANKAMA	71 6
BROJ FIZIČKIH/ PRAVNIH LICA U NALOZIMA	22 fizička lica 46 pravnih lica
VRIJEDNOST TRANSAKCIJA U EURIMA	5.670.525,77€ 573.192,14 USD

3. MEĐUNARODNA SARADNJA

3.1. Saradnja sa stranim FOS

U cilju ostvarivanja međunarodne saradnje sa stranim FOS, do povratka članstva u Egmont Grupi, SFOP je potpisao operativni sporazum o saradnji sa FOS Azerbejdžana. Ovim sporazumom, definisan je način razmjene finansijsko obavještajnih podataka i shodno tome omogućeno je da se primi zahtjev od ove FOS i dostavi odgovor na isti.

⁵ Član 63 ZSPNFT

⁶ Jedno fizičko, odnosno pravno lice može imati više računa kod poslovnih banaka, te SFOP može izdati više ovakvih naloga za isto lice

Hrvatska	4						1				
Hong Kong	2										
Holandija	2										
Izrael					1						
JAR	1										
Kipar	9	1	7	2	4	5					
Kosovo	4		2			1					
Kolumbija	2										
Kazahstan					2	1					
Letonija	1		2								
Malta			1		1						
Makedonija					1	2	2				
Njemačka	4		1								
Panama	1		1								

Rusija	7		1								
SAD	2										
Slovenija	5		8	1	4	5	1	2		1	
Srbija	17	9	24	4	6	9	5		1		1
Španija	4										
Švajcarska	1										
Turska	3										
UAE							1				
Ujedinjeno Kraljevstvo	5					1					
Ukrajina	4	1	4		1	1	1				1
Ukupno	93	11	54	7	22	30	11	5	1	1	2

3.2. Saradnja sa inostranim policijskim službama posredstvom međunarodne policijske saradnje

Dok je SFOP postao članica EGMONT grupe u novembru 2020. godine, kada je omogućena razmjena operativnih, finansijsko-obavještajnih podataka posredstvom EGMONT sigurne komunikacione mreže (ESW), dio međunarodne saradnje se obavljao posredstvom inostranih policijskih službi preko Sektora kriminalističke policije, Odsjeka za međunarodnu operativnu policijsku saradnju (INTERPOL-EUROPOL-SIRENE).

U izvještajnom periodu SFOP je uputio 249 zahtjeva posredstvom Odsjeka za međunarodnu operativnu saradnju i to:

- putem EUROPOL-ove Siene poslat je 131 zahtjev:
 - 88 zahtjeva prema EUROPOL-u: svim članicama (5 zahtjeva), Albanija, Austrija, Italija, Estonija, Velika Britanija, Luksemburg, Češka, Srbija, Latvija, Makedonija, Španija, Švedska, Švajcarska, Slovačka, Njemačka, SAD, BiH, Ukrajina, Holandija, UK, Poljska, Portugal;
 - 38 zahtjeva je upućeno prema EUROPOL-u, Analitičkom projektu SUSTRANS (analitički projekat za sumnjive transakcije i pranje novca);
 - 5 zahtjeva su prosljedjena i AP Sustrans i EUROPOL-ovom CT Odsjeku (terorizam);

Tom prilikom tražene su provjere fizickih i pravnih lica kroz policijske i druge evidencije, podaci o vlasničkim strukturama pravnih lica i svi drugi korisni podaci.

- Putem INTERPOL-ovog I-24/7 je poslata su 118 zahtjeva:

- NCB Visbaden, Njemačka –10 zahtjeva;
- NCB Madrid, Španija -5 zahtjeva;
- NCB Sarajevo, BiH -12 zahtjeva;
- NCB Beograd, Srbija – 11 zahtjeva;
- NCB Kambera, Australija –2 zahtjeva;
- NCB Rim, Italija -2 zahtjeva;
- NCB Hag, Holandija - 2 zahtjeva;
- NCB Pariz, Francuska -1 zahtjev;
- NCB Čisinau, Moldavija -1 zahtjev;
- NCB Peking, Kina -2 zahtjeva;
- NCB Asunkon, Paragvaj -1 zahtjev;
- NCB Zagreb, Hrvatska -1 zahtjev;
- NCB Mančester, UK- 4 zahtjeva;
- NCB Sofija, Bugarska -1 zahtjev;
- NCB Kijev, Ukrajina- 3 zahtjeva;
- NCB Viktorija, Sejšelska ostrva -1 zahtjev;
- NCB Aman, Jordan -1 zahtjev
- NCB Moskva, Rusija - 13 zahtjeva
- NCB La Paz, Bolivija 1 zahtjev;
- NCB Ankara, Turska- 8 zahtjeva;

- NCB Ljubljana, Slovenija - 4 zahtjeva;
- NCB Tirana, Albanija 1 zahtjev;
- NCB Roseau, Dominika 1 zahtjev;
- NCB Brazilija, Brazil – 5 zahtjeva;
- NCB Hong Kong - 5 zahtjev;
- NCB Floriana, Malta -1 zahtjev;
- NCB Karakas, Venecuela -2 zahtjeva;
- NCB Majuro, Maršalska ostrva- 1 zahtjev;
- NCB Beč, Austrija 2 zahtjev;
- NCB Kuvajt Siti, Kuvajt- 1 zahtjev;
- NCB Nasau, Bahami – 1 zahtjev;
- NCB Minsk, Bjelorusija- 1 zahtjev;
- NCB Vašington , SAD – 2 zahtjeva;
- NCB Islamabad, Pakistan- 1 zahtjev;
- NCB Bern, Švajcarska -2 zahtjev;
- NCB Doha, Katar - 1 zahtjev;
- NCB Jerusalim, Izrael- 1 zahtjev;
- NCB Singapur, Singapur - 1 zahtjev;
- ILECU Kosovo- 1 zahtjev;
- Britanski oficir za vezu – 1 zahtjev;
- Holandski oficir za vezu- 1 zahtjev,

Odsjek za međunarodnu operativnu policijsku saradnju dostavio je SFOP-u ukupno 132 akta dobijena kroz međunarodnu policijsku saradnju.

3.3. Aktivnosti u odnosu na prijem u članstvo u EGMONT grupi (međunarodna mreža finansijsko obavještajnih službi)

SFOP je od novembra mjeseca 2020. godine, odlukom EGMONT-a, ponovo član najveće svjetske mreže finansijsko-obavještajnih jedinica.

U decembru 2019. godine, nakon pripreme relevantne dokumentacije, SFOP je EGMONT Sekretarijatu podnio zahtjev za ponovni prijem u članstvo. Prema procedurama EGMONT grupe, kao države „sponzori“ određene su finansijsko obavještajne službe Azerbejdžana i Albanije.

Predstavnici „sponzora“ sastali su se sa relevantnim predstavnicima institucija Crne Gore kojom prilikom su data detaljna objašnjenja zakonskog okvira koji se odnosi na sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, načinu funkcionisanja SFOP Crne Gore u okviru Uprave policije, nadzoru koji se vrši nad obveznicima po ZSPNFT, načinima unutrašnje i međunarodne saradnje.

Radna grupa EGMONT-a za članstvo, podršku i usklađenost (*Membership, Support and Compliance Working –MSCWG*) je razmotrila prijavu SFOP i rezultate ispitivanja

prosljedila Šefovima finansijsko obavještajnih službi koji predstavljaju upravljačko tijelo EGMONT Grupe koje donosi konačnu odluku o statusu aplikacije.

U skladu sa odlukom Šefova finansijsko obavještajnih službi 4. novembra 2020. godine SFOP je postao član Egmont grupe.

Navedenim članstvom SFOP je omogućena razmjena finansijsko obavještajnih podataka sa 165 finansijsko obavještajnih službi iz cijelog svijeta. Postupak prijema SFOP u članstvo u Egmontu ostvaren je za svega 11 mjeseci od datuma apliciranja.

3.4. Komitet Savjeta Evrope za evaluaciju primjene mjera sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma – MONEYVAL

Crna Gora je, shodno procedurama Moneyval-a bila u postupku redovnog izvještavanja nakon 4. Kruga evaluacije sistema sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Shodno navedenom SFOP je, kao koordinator za saradnju sa Sekretarijatom Manivala, redovno dostavljao izvještaje o napretku koji država ostvaruje u oblasti SPN/FT.

U martu 2020. godine Sekretarijatu Manivala su dostavljeni podaci o izmjenama ZSPNFT, a naročito izmjene odredbi koje se odnose na nadzor nad obveznicima i način na imenovanja šefa finansijsko obavještajne jedinice i načina na koji SFOP ostvaruje samostalnost u radu, imajući u vidu da su to veoma značajna pitanja koja nakon svega određuju položaj Crne Gore, odnosno njenu sposobnost za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma.

Države članice MONEYVAL-a su u maju 2020.godine donijele odluku da Crna Gora više nije u proceduri redovnog izvještavanja o napretku ostvarenom nakon četvrtog kruga evaluacije. Manival je navedenu odluku donio uzimajući u obzir činjenicu da je ostvaren značajan napredak u odnosu na usklađenost sistema sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma sa FATF preporukama.

Uzimajući u obzir činjenicu da Crnoj Gori predstoji Peti krug Manival evaluacije Sekretarijat Manivala je preporučio da bi nadležni organi trebalo da nastave da preduzimaju napore u cilju unapređenje preventivnih i represivnih mjera za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma, i intenziviraju planirane aktivnosti u odnosu na smjernice, obuke i nadzor. Na ovaj način će Crne Gora zauzeti stabilniju poziciju i pokazati djelotvornost u primjene novog Zakona

Usvojen je Plan rada Manivala za period 2020-2022. godine u okviru kojeg je za oktobar 2021. godine planirana obuka za Crnu Goru u odnosu na 5. Krug Manival evaluacije sistema sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

3.5. Komitet Savjeta Evrope za primjenu Konvencije o pranju, traženju, oduzimanju i konfiskaciji sredstava stečenih kriminalom i o finansiranju terorizma – Varšavska konvencija (CETS 198)

Članstvo Crne Gore u Savjetu Evrope nosi obavezu redovnog učestvovanja na sastancima (COP 198 - Varšavska konvencija), i u skladu sa tim, redovnog

izvještavanja o napretku ostvarenom u sistemu sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Zbog ograničenja putovanja usled pandemije COVID 19, u periodu 27. i 28. oktobra, organizovano je onlajn praćenje zasijedanja Komiteta COP. Tokom zasijedanja države članice su prezentovale i iznijele primjedbe na izvještaje o implementaciji Konvencije (član 7 stav 2c i član 19 stav 1).

U odnosu na tematski monitoring Komiteta za primjenu Varšavske konvencije, SFOP Crne Gore je u saradnji sa predstavnicima Vrhovnog državnog tužilaštva dostavio dodatna pojašnjenja u odnosu na primjenu člana 3 stav 4, člana 7 stav 2c i član 19 stav navedene Konvencije u crnogorskom zakonodavstvu.

SFOP je dostavio objašnjenja koja se tiču primjene odredbi ZSPNFT koje se odnose na postupanje SFOP-a po zahtjevu nadležnih državnih organa i prikaz primjera iz prakse o primjeni navedene zakonske odredbe.

3.6. EAG grupa (Evro-azijska grupa za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma)

S obzirom da Crna Gora od 2010. godine ima status posmatrača u EAG grupi redovno se prate zasijedanja ovog radnog tijela. U uslovima ograničenja izazvanih zbog pandemije korona virusa, 33. Plenarno zasijedanje EAG grupe i sastanci radnih grupa održani su onlajn u periodu 9-12. novembra (sastanci radnih grupa) i 20. novembra (plenarno zasijedanje). Na samom plenarnom zasijedanju kao i sastancima radnih grupa diskutovano se o trendovima koji su nastali kao posledica pandemije, regionalnoj procjeni rizika za države članice, zloupotrebi elektronskih sredstava plaćanja u svrhe pranja novca.

3.7. SIENA

SFOP se posredstvom crnogorske Nacionalne kontakt tačke za saradnju sa Europol-om uvezao na Europol-ovu SIENA zaštićenu komunikacionu mrežu. Na ovaj način je obezbijeđena brza, sigurna i efikasna razmjena informacija sa Europol-om, državama članicama Europol-a i operativnim partnerima, kao i direktna veza sa Europol-ovim analitičkim projektom SUSTRANS koji sadrži podatke vezane za krivična djela pranja novca, čime ovaj Sektor na efikasan i sveobuhvatan način doprinosi razmjeni svih relevantnih informacija sa Europol-om vezanih za istrage ovih krivičnih djela, u cilju efikasnije zajedničke borbe protiv pranja novca.

Crna Gora je prva država u regionu koja je preduzela aktivnosti na uvezivanju Finansijsko-obavještajne jedinice sa Europol-om, propisano Evropskom direktivom 2019/1153, a što je još jedan značajan korak u pravcu usklađivanja sa Pravnom tekovinom EU u ovoj oblasti.

3.8. Realizovani projekti i obuke

Budući da je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma stupio na snagu 27.12.2019. godine u toku mjeseca marta 2020. godine formirana je Radna grupa za izmjenu podzakonskih akata neophodnih za primjenu Zakona.

Pored toga, u okviru projekta Savjeta Evrope i Evropske unije - Horizontalni program za Zapadni Balkan i Tursku, za čiju realizaciju je nadležna kancelarija Savjeta Evrope u Podgorici, ekspert SE je dostavio Pravnu analizu četiri podzakonska akta⁷ donijeta na osnovu Zakona o SPNFT, sa preporukama.

Navedenom analizom je preporučeno da se izvrši usklađivanje odgovarajućih podzakonskih akata sa Zakonom o SPNFT i relevantnim propisima u oblasti SPN/FT odnosno sa Četvrtom Direktivom (EU) 2015/849 o sprečavanju korištenja finansijskog sistema u svrhu pranja novca ili finansiranja terorizma i 5. Direktivom (EU) 2018/843 o izmjeni Direktive (EU) 2015/849 o sprečavanju korištenja finansijskog sistema u svrhu pranja novca ili finansiranja terorizma, kao i sa preporukama FATFa.

Uzimajući u obzir navedene preporuke SFOP i potrebu usklađivanja relevantnih podzakonskih akata sa ZSPNFT, Ministarstvo unutrašnjih poslova je, na predlog SFOP, donijelo sljedeće podzakonske akte:

- Pravilnik o načinu rada ovlašćenog lica, načinu sprovođenja unutrašnje kontrole, čuvanju i zaštiti podataka, načinu vođenja evidencija i osposobljavanju zaposlenih ("Službeni list CG", br. 71/2020 od 16.7.2020. godine) koji je stupio je na snagu 24.7.2020. godine
- Pravilnik o načinu vođenja registra stvarnih vlasnika, prikupljanju, unosu i rokovima unosa i ažuriranju podataka koji se vode u registru i načinu pristupa tim podacima (Službeni list CG, br. 127/2020 od 29.12.2020. godine, stupio na snagu 6.1.2021)

Kao što je navedeno, realizacijom aktivnosti u okviru Horizontalnog programa za Zapadni Balkan i Tursku pružena je značajna podrška unapređenju rada SFOP-a i zakonodavnog okvira u oblasti SPNFT, kao i organizovanje relevantnih obuka:

- Podrška za izradi Nacionalne procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma (NPR) i Akcionog plana sa mjerama za ublažavanje rizika;
- Procjena pravnog okvira za nadzor nad nefinansijskim sektorom;
- Radionica u odnosu na unapređenje regulatornog okvira za nadzor u nefinansijskom sektoru;
- Obuka za nadzorne organe za nefinansijski sektor.

⁷ U dokumentu su analizirana sljedeća podzakonska akta: Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji SFOP ; Pravilnik o indikatorima za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija; Pravilnik o načinu rada ovlašćenog lica, načinu sprovođenja unutrašnje kontrole, čuvanju i zaštiti podataka, načinu vođenja evidencija i osposobljavanju zaposlenih; Pravilnik o uslovima i načinu dostavljanja podataka o gotovinskim transakcijama u iznosu od najmanje 15.000 EUR i sumnjivim transakcijama.

Izuzetno značajnu podršku projekat je pružio kroz nabavku opreme u cilju unapređenja i razvoja računarskog programa za prikupljanje i analizu finansijskih obavještajnih podataka.

Pored pomenutog projekta, u toku je realizacija aktivnosti kroz GIZ projekat - borba protiv nelegalnih finansijskih tokova na Zapadnom Balkanu. Projekat je regionalnog tipa i uključuje nadležne organe iz Crne Gore, Sjeverne makedonije, Albanije i Kosova. Tokom 2020. Godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Analiza pravnog okvira u odnosu na registraciju stvarnog vlasništva na Zapadnom Balkanu - u Albaniji, Crnoj Gori, Sjevernoj Makedoniji i na Kosovu;
- Održana regionalna radionica u odnosu na ne-finansijski sektor i nadzorne organe;
- Izrađen je model priručnika za nadzor zasnovan na riziku u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma (SPN/FT);
- Održana obuka u vezi sa nadzorom nad advokatima i notarima u odnosu na primjenu Zakona o SPNFT;
- Izrađen je zvještaj za procjenu pravnog i regulatornog okvira za neprofitne organizacije u Crnoj Gori;
- Organizovan kurs operativne analize i dva kursa za alizu koji su organizovani onlajn;

Ostale aktivnosti

- Na internet stranici SFOP ažurirana su obavještenja FATFa, odnosno takozvane „crna“ i „siva“ lista zemalja koje ne primjenjuju ili u nedovoljnoj mjeri primjenjuju pomenute standarde.
- Dostavljanje podataka u okviru ispunjavanja obaveza za pregovaračko poglavlje 4 i 24;
- Aktivnosti dostavljanja pripreme podataka, informacija i dokumentacije za potrebe aplikacije za članstvo u EGMONT grupi, izvještavanje Komiteta Manivala, Komiteta za primjenu Varšavske konvencije;
- Prikupljanje i objedinjavanje podataka za potrebe popunjavanja upitnika Evroazijske grupe (EAG) koji se odnose na pranje novca i finansiranje terorizma.
- sastanak Upravnog odbora Projekta Savjeta Evrope i Evropske unije - Horizontalni program za Zapadni Balkan i Tursku II- Borba protiv ekonomskog kriminala u Crnoj Gori održan je 24. juna 2020. godine;

4. AKTIVNOSTI KOJE SE ODOSE NA FINANSIJSKO OBAVJEŠTAJNI INFORMACIONI SISTEM, ZAŠTITU PODATAKA I PREVENCIJU

Uspostavljen novi Informacioni sistem u sklopu kaga je realizovano:

- Instalacija servera, storage systema i mržene opreme
- Politika backup-a

- Migracija aplikacije i baza podataka na novi sistem.
- Migracija Portala na novi sistem.
- Podignut Active directory server
- Instaliran Exchange mail server
- Izvršena instalacija antivirusnog softvera
- Izvršeno kreiranje domenskih naloga kao i uvođenje mrežnih računara u domen.

Projekat novog Informacionog Sistema je realizovan u saradnji sa ICITAP-om.

Realizovano je direktno korišćenje aplikacije CRA (Centralni registar aplikacija), kreirane za potrebe Uprave policije, a radi pristupa aplikacijama Potražna, Dežurna služba, Pretrage, Krivična djela, Javni red i mir, UP Evidencije, Infostream, Granica, Externi podaci, kao i pristup aplikaciji Web – Građanska stanja.

Završena je izrada Projektnog zadatka i u toku je realizacija Aplikativni softver Case Management System (CMA), koji se realizuje u saradnji sa Savjetom Evrope (SE), Horizontalni mehanizam za zapadni Balkan i Tursku.

Izrađeni su projektni zadaci vezani za realizaciju IPA2 projekata:

- aplikacije za poslovnu inteligenciju (BIA) za potrebe jačanja kapaciteta Finasijsko obavještajne jedinice - završena tenderska procedura.
- nabavka računarske opreme i opreme za multimedijalne prostorije (TEPMEST računari, oprema za kriptovanje, Sistem za kontrolu štampe) za potrebe jačanja kapaciteta Finasijsko obavještajne jedinice - u toku tenderska procedura.

Realizovana aplikacija za pristup registrima drugih državnih organa – Ministarstvo pravde (uključujući Zavod za izvršenje krivičnih sankcija i Sudski savjet), Ministarstvo unutrašnjih poslova i Poreska uprava.

Instaliran i stavljen na korišćenje IBM Security i2 Analyst's Notebook, alat za vizuelnu analizu u saradnji sa ambasadorom Savezne republike Njemačke.

Omogućen pristup SIEANA aplikaciji korišćenjem Europolove sigurne mreže.

Realizovan sistem za kontrolu pristupa i alarmni sistem u skladu sa Zakonom o tajnosti podataka.

Unaprjeđenje kvaliteta finansijsko-obavještajnih izvještaja bio je ključni cilj Vlade CG prilikom donošenja odluke o promjeni modela SFOP-a (iz administrativnog u policijski), što se na osnovu do sada ostvarenih rezultata pokazalo kao ispravan potez. Očekuje se da se trend rasta broja finansijsko-obavještajnih izvještaja prema tužilaštvu poveća, kada se uspostave optimalni modeli za funkcionisanje SFOP-a, što u krajnjem treba da rezultira većim brojem krivičnih postupaka i osuđujućih presuda za ovo krivično djelo, te trajnim oduzimanjem imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću.

Razumijevanje savremenih izazova i prijetnji u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma predstavljaju preduslov za određivanje strateških ciljeva, kao i za planiranje budućih aktivnosti neophodnih za ostvarivanje zajedničkog cilja, a to je borba protiv ove pojave, kroz preventivne i represivne aktivnosti. Ono na što želimo ukazati je da prevencija i suzbijanje pranja novca i finansiranja terorizma ne predstavlja pitanje kojim se isključivo trebaju baviti vojne, policijske i obavještajne službe, već pitanje koje treba da osnaži kulturu vođenja mirnog dijaloga i međureligijske i međukulturalne tolerancije.

U cilju detektovanja, dokazivanja i sankcionisanja ovakvih pojava, neophodno je da reakcija svih subjekata u sistemu sprječavanja pranja novca bude sinhronizovana i brza, kako bi se odgovorilo na pravi način.

Dalje jačanje integracijske i međuinstitucionalne saradnje u cilju efikasnijeg funkcionisanja cjelokupnog sistema za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma će biti prioritet Sektora u narednom periodu.